

KOMISSION TIEDONANTO**OHJEASIAKIRJA****EU:n järjestelmä EU:n sisäistä norsunluukauppaa ja norsunluun jälleenvientiä varten**

(2017/C 154/06)

Näiden ohjeiden tarkoituksena on esittää yksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97⁽¹⁾ tulkinta ja suositaa, että jäsenvaltiot i) keskeyttävät käsittelemätöntä norsunluuta olevien tuotteiden (jälleen)viennin sekä ii) varmistavat EU:n sisäisen norsunluukaupan ja käsitellyn norsunluun (jälleen)viennin sallivien EU:n oikeuden säännösten tiukan tulkinnan.

1. Taustaa ja perustelut**i) Norsunluun kauppaa sääntelevä kansainvälinen ja EU:n oikeus**

Sekä afrikannorsu (*Loxodonta africana*) että aasiannorsu (*Elephas maximus*) luetellaan luonnonvaraisen eläimistön ja kasvisuon uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) liitteissä. CITES-sopimuksella on 183 osapuolta, joihin kuuluvat myös EU ja EU:n kaikki jäsenvaltiot. Voimassa olevien CITES-sääntöjen mukaan norsunluun⁽²⁾ kansainvälinen kauppa on kielletty tiukasti rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta (poikkeukset koskevat etenkin tuotteita, jotka on hankittu ennen kuin CITES-määräyksiä alettiin soveltaa norsunluuhun). CITES-sopimuksella ei säännellä norsunluun kotimaankauppaa.

CITES-sopimus on pantu EU:ssa täytäntöön asetuksella (EY) N:o 338/97 ja siihen liittyvillä komission asetuksilla (luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevat EU:n asetukset). EU on lisäksi toteuttanut norsunluun (kuten muidenkin asetuksen (EY) N:o 338/97 liitteessä A lueteltujen lajien) osalta toimenpiteitä, jotka ovat CITES-määräyksiä tiukempia.

Norsunluun kauppaa säännellään siis tiukasti luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevilla EU:n asetuksilla eikä EU:hun tai EU:sta suuntautuva tai EU:n sisällä käytävä norsunluun kauppa kaupallisiin tarkoituksiin ole yleisesti sallittua.

Norsunluun EU:n sisäinen kauppa ja jälleenvienti kaupallisiin tarkoituksiin on sallittua ainoastaan seuraavin edellytyksin:

- EU:n sisäinen norsunluutuotteiden kauppa on sallittua, jos tuotteet on tuotu EU:hun ennen kuin kyseiset norsulajit lisättiin CITES-sopimuksen liitteessä I olevaan luetteloon (afrikannorsu 18. tammikuuta 1990 ja aasiannorsu 1. heinäkuuta 1975)⁽³⁾. EU:n sisäinen kauppa on mahdollista vain, jos asianomainen EU:n jäsenvaltio on antanut kyseistä tarkoitusta varten todistuksen, lukuun ottamatta ennen 3. maaliskuuta 1947 hankittuja ”esineeksi muokattuja yksilöitä” (ks. määritelmä jäljempänä), joilla voidaan käydä kauppaa EU:ssa ilman todistusta;
- norsunluuesineiden jälleenvienti EU:sta on sallittua, jos esineet on hankittu ennen päivää, josta alkaen niihin on sovellettu CITES-sopimusta (afrikannorsu 26. helmikuuta 1976 ja aasiannorsu 1. heinäkuuta 1975)⁽⁴⁾.

ii) Kansainvälinen yhteys: norsujen salametsästyksen ja norsunluukaupan voimakas kasvu Aasiasta tulevan yhä suuremman kysynnän vuoksi

Viime vuosina norsujen salametsästyks on lisääntynyt valtavasti. Vuodesta 2011 alkaen afrikannorsuja on raportoitu kuolleiksi 20 000–30 000 vuodessa⁽⁵⁾. Tämä on johtanut afrikannorsupopulaatioiden pienenemiseen laajalti, mikä uhkaa vaarantaa lajin elpymisen, joka alkoi vuonna 1990 ja jatkui 2000-luvun puoliväliin asti.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 338/97, annettu 9 päivänä joulukuuta 1996, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä (EYVL L 61, 3.3.1997, s. 1).

⁽²⁾ Tässä ohjeasiakirjassa tarkoitetaan yksinomaan norsunluuta.

⁽³⁾ Asetuksen (EY) N:o 338/97 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla.

⁽⁴⁾ Ks. asetuksen (EY) N:o 338/97 5 artiklan 6 kohdan ii alakohda. CITES-sopimusta alettiin soveltaa afrikannorsuihin 26. helmikuuta 1976, jolloin Ghana lisäsi lajin liitteeseen III; aasiannorsu lisättiin 1. heinäkuuta 1975 CITES-sopimuksen liitteeseen I.

⁽⁵⁾ Nellemann, C., Henriksen, R., Raxter, P., Ash, N., Mrema, E. (Eds). (2014). The Environmental Crime Crisis – Threats to Sustainable Development from Illegal Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources. A UNEP Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and GRID-Arendal, Nairobi and Arendal.

Samanaikaisesti, kun afrikannorsujen salametsästys on lisääntynyt merkittävästi, norsunluun laitton kauppa on voimistunut norsunluun kysynnän jatkuvasti kasvaessa Aasian markkinoilla. Norsujen kauppaa koskevan tietojärjestelmän (ETIS) ⁽¹⁾ mukaan vuosien 2010 ja 2015 välisenä aikana takavarikoitiin vuosittain noin 39 tonnia käsittelemätöntä norsunluuta ja käsitellyn norsunluun takavarikot kasvoivat vuosien mittaan tasaisesti ja olivat keskimäärin 5,6 tonnia vuodessa ⁽²⁾. Tällaisten suurten norsunluumäärien liikkuttelu kertoo siitä, että valtioiden rajat ylittäviä järjestäytyneen rikollisuuden verkostoja osallistuu yhä suuremmissa määrin norsunluun laittomaan kauppaan.

Norsujen salametsästyksen ja norsunluun laittoman kaupan valtavan lisääntymisen johdosta kansainvälinen yhteisö on tehnyt useita sitoumuksia YK:n yleiskokouksen ja YK:n ympäristökokouksen päätöslauselmien kautta sekä useissa korkean tason konferensseissa.

CITES-sopimuksen osapuolten 17. konferenssissa (CITES CoP17) lokakuussa 2016 sovittiin tietyistä uusista toimenpiteistä, joilla pyritään lujittamaan norsujen salametsästyksen ja norsunluun laittoman kaupan vastaisten sääntöjen täytäntöönpanoa, vähentämään laittoman norsunluun kysyntää ja tehostamaan kotimarkkinoilla olevan norsunluun laillisuuden valvontaa.

Norsuyskilöillä käytävää kauppaa koskevassa CITES-päätöslauselmassa 10.10 (Rev. CoP17) kehoitetaan CITES-osapuolia ottamaan käyttöön kattavat sisäiset lainsäädäntö-, sääntely-, täytäntöönpano- ja muut toimenpiteet norsunluun kauppaa/kotimarkkinoita varten. Päätöslauselmassa suositetaan myös, että kaikki osapuolet ja muut kuin osapuolet, joiden lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella on salametsästyksen tai laittomaan kauppaa liittyvät norsunluun kotimarkkinat, toteuttavat kiireellisesti lainsäädäntö-, sääntely-, täytäntöönpanotoimenpiteitä kotimarkkinoidensa sulkemiseksi käsittelemättömän ja käsitellyn norsunluun kaupalta ja myönnetään, että joillekin tuotteille voidaan taata rajoitettu vapautus markkinoiden sulkemisesta; vapautukset eivät kuitenkaan saa edistää salametsästyksiä tai laitonta kauppaa.

iii) Norsunluun laillinen kauppa EU:sta Aasiaan kasvaa

Sekä käsittelemättömän että käsitellyn norsunluun kaupallinen jälleenvienti EU:sta asetuksen (EY) N:o 338/97 mukaisesti (laillinen jälleenvienti) on kasvanut huomattavasti viime vuosina, ja erityisen voimakkaassa kasvussa on ollut Kaakkois-Aasiaan suuntautuva norsunluun jälleenvienti (ks. tekstiruutu 1).

Tekstiruutu 1

EU:sta laillisesti jälleenviedyn norsunluun määrät – perustietoa

Norsun syöksyhampaat muodostavat suurimman osan EU:sta jälleenviedyistä **käsittelemätöntä norsunluuta** olevista tuotteista. Kun EU:sta vuosittain jälleenvietyjen syöksyhampaiden määrä oli vuosina 2006–2012 aina alle 100 kappaletta (poikkeuksena vuosi 2008, jolloin määrä oli 111 kappaletta), kyseinen luku kasvoi huomattavasti vuonna 2013 (yli 300 kappaletta) ja vielä selvemmin vuosina 2014 ja 2015 (kumpanakin vuonna yli 600 kappaletta). Lähes kaikki EU:sta vuosina 2014 ja 2015 jälleenviedyt norsun syöksyhampaat oli tarkoitettu Kiinaan tai Hongkongin erityishallintoalueelle.

Syöksyhampaiden kaupan lisäksi EU:n jäsenvaltiot raportoivat kuluneelta vuosikymmeneltä **norsunluun kappaleina olevan käsittelemättömän norsunluun kaupasta**. Näyttää siltä, että painona ilmaistu norsunluun kappaleiden jälleenvienti on yleisesti ottaen vähentynyt mutta lukumääräisesti ilmoitettu jälleenvienti on puolestaan yleisesti kasvanut (eri vuosien välillä on suurta vaihtelua), mikä viittaa siihen, että kyseisen hyödykkeen kauppa on pysynyt viime vuosikymmenen aikana suhteellisen tasaisena. Norsunluun kappaleiden todellista määrää on kuitenkin hyvin vaikea arvioida, sillä kappaleiden koko vaihtelee suuresti.

EU:n jäsenvaltioiden ilmoittamien tietojen mukaan EU:sta jälleenvietyjen **käsitellyä norsunluuta** olevien tuotteiden määrä on kasvanut tuntuvasti vuodesta 2012 lähtien. Yksittäisten esineiden kaupan osalta suurin jälleenviennin määrä raportoitiin vuodelta 2015 (10 000 norsunluutuotetta). On kuitenkin syytä huomata, että jäsenvaltiot käyttävät kaupasta raportoidessaan eri yksiköjä. Kaupan määrä on ilmoitettu yksittäisten tuotteiden lisäksi painona (kg). Jäsenvaltioiden painon mukaan ilmoittama norsunluun jälleenvienti on vaihdellut huomattavasti, ja suurimmillaan se on ollut vuonna 2012 (noin 600 kg ja 7 000 yksittäistä tuotetta) ja vuonna 2015 (noin 200 kg).

⁽¹⁾ Norsujen kauppaa koskeva tietojärjestelmä (ETIS) perustettiin norsuyskilöillä käytävää kauppaa koskevalla CITES-päätöslauselmalla Conf. 10.10 (Rev. CoP17) tavoitteena muun muassa i) laittoman norsujen tappamisen ja laittoman norsunluukaupan tasojen ja kehityssuuntien sekä niiden muutosten mittaaminen ja kirjaaminen. ETIS tuottaa kattavan raportin norsunluun takavarikoinneista maailmanlaajuisesti ennen kutakin CITES-osapuolten konferenssia. Tuoreimmat, CITES:n konferenssia CoP17 varten vuonna 2016 laaditut raportit ovat saatavilla seuraavilla sivustoilla:
<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1.pdf>
<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1-Add.pdf>

⁽²⁾ Puolessa ETIS-järjestelmään tallennetuista tiedoista CITES-osapuolet eivät ole ilmoittaneet takavarikoidun norsunluun painoa.

Käsitelyä norsunluuta olevien tuotteiden jälleenvientiä käsittää monenlaisia esineitä (kuten antiikkiesineitä, soittimia ja erilaisia veistettyjä esineitä). Kyseisten tuotteiden pääasialliset kohdemarkkinat ovat Kiina ja Hongkongin erityishallintoalue, mutta lisäksi on raportoitu pienemmistä, muihin maihin (kuten Yhdysvaltoihin, Sveitsiin, Japaniin ja Venäjälle) suuntautuvan kaupan määristä.

Kaupan tasojen arvioimiseksi käytetyt tiedot on saatu jälleenvientiä koskevista tiedoista, jotka EU:n jäsenvaltiot ovat asetuksen (EY) N:o 338/97 15 artiklan 4 kohdan mukaisesti ilmoittaneet CITES-vuosikertomustensa osana.

iv) Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa vastustavat EU:n aloitteet EU:n sisäisen norsunluukaupan ja norsunluun viennin osalta

Tiedonannossa EU:n toimintasuunnitelmasta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitoman kaupan torjumiseksi⁽¹⁾ kehoitetaan EU:ta ja sen jäsenvaltioita panemaan täytäntöön kattava strategia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitoman kaupan torjumiseksi. Tiedonannon mukaan (toimessa 2 "rajoitetaan norsunluun kauppaa entisestään EU:ssa ja EU:sta") komissio antaa vuoden 2016 loppuun mennessä suuntaviivat, joilla "varmistetaan EU-sääntöjen yhdenmukainen tulkinta tavoitteena keskeyttää yleissopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta peräisin olevan käsittelemättömän norsunluun vientiä ja taata, että EU:ssa käydään kauppaa ainoastaan laillisilla vanhoilla norsunluutuotteilla".

Tiedonannosta kesäkuussa 2016 antamissaan päätelmissä Euroopan unionin neuvosto "kehottaa jäsenvaltioita erityisesti olemaan myöntämättä vienti- tai jälleenvientiasiakirjoja yleissopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta peräisin olevalle käsittelemättömälle norsunluulle EU:n suuntaviivojen perusteella ja harkitsemaan muitakin toimenpiteitä norsunluun kaupan pysäyttämiseksi".

Nämä ohjeet on laadittu vastaukseksi edellä mainittuihin kehotuksiin.

Norsunluun kasvava kysyntä Aasiassa on yksi tärkeimmistä syistä siihen, että sekä norsujen salametsästys että norsunluun laitton kauppa on nykyisin hyvin intensiivistä. Näiden ohjeiden muodossa EU myötävaikuttaa kysynnän vähentämiseen ja tukee luonnonvaraisiin kasveihin ja eläimiin perustuvien tuotteiden tärkeiden kohdemarkkinoiden ponnisteluja. Esimerkiksi Kiinassa otettiin vuonna 2016 käyttöön erityisiä toimenpiteitä maahan tulevan norsunluutuotteiden tuonnin rajoittamiseksi, ja se on ilmoittanut lopettavansa norsunluun kotimaanmarkkinat asteittain vuoden 2017 loppuun mennessä. Näillä ohjeilla pyritään myös varmistamaan, ettei laitonta alkuperää olevalla norsunluulla käydä kauppaa EU:ssa tai EU:sta ja ettei norsunluun laillista kauppaa voida käyttää peittämään sen laitonta kauppaa.

Ohjeissa käsitellään ensin norsunluun jälleenvientiä EU:sta (3 jakso) ja sen jälkeen EU:n sisäistä norsunluukauppaa (4 jakso).

2. Asiakirjan status

Tästä ohjeasiakirjasta keskusteltiin ja se laadittiin yhteistyössä jäsenvaltioiden edustajien kanssa toimivaltaisten CITES-hallintoviranomaisten asiantuntijaryhmässä.

Tämän komission tiedonannon tarkoituksena on auttaa kansalaisia, yrityksiä ja kansallisia viranomaisia asetuksen (EY) N:o 338/97 ja sen täytäntöönpanoasetusten soveltamisessa. Tällä ohjeasiakirjalla ei korvata, täydennetä tai muuteta neuvoston asetuksen tai sen täytäntöönpanoasetusten säännöksiä. Sitä ei myöskään pidä tarkastella erillään vaan yhdessä kyseisen lainsäädännön kanssa. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on lopullinen toimivalta tulkita unionin lainsäädäntöä.

Komissio julkaisee asiakirjan sähköisesti, ja jäsenvaltiot voivat julkaista sen.

Komissio tarkastelee asiakirjaa uudelleen toimivaltaisten CITES-hallintoviranomaisten asiantuntijaryhmää kuullen vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Komissio ja jäsenvaltiot kiinnittävät kuitenkin erityistä huomiota norsunluun kotimaankauppaa koskeviin huolenaiheisiin sekä käsitellyn norsunluun jälleenvientiin EU:sta harkitakseen, olisiko näitä ohjeita muutettava edellä mainittujen seikkojen osalta ennen vuoden 2019 jälkipuoliskoa.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0087&from=FI>

3. Ohjeet norsunluun jälleenvientiä koskevien EU:n sääntöjen tulkintaa varten

i) Käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiä koskevat ohjeet

Käsittelemättömä norsunluuta⁽¹⁾ olevien esineiden, jotka on hankittu ennen kuin niihin alettiin soveltaa CITES-määräyksiä, jälleenvientiä koskevat säännöt vahvistetaan asetuksen (EY) N:o 338/97 5 artiklassa.

Asetuksen (EY) N:o 338/97 5 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti hallintoviranomaisten on käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiä koskevia hakemuksia arvioidessaan oltava ”toimivaltaisen tieteellisen viranomaisen kanssa neuvoteltuaan vakuuttunut siitä, että mikään muu lajin säilyttämiseen liittyvä tekijä ei estä venttiluvan myöntämistä”.

Kyseisiä säännöksiä on tulkittava ottaen huomioon 1 jaksossa kuvatut olosuhteet sekä käsittelemättömän norsunluun kansainväliseen kauppaan liittyvät erityspiirteet. Käsittelemättömän norsunluu muodostaa suurimman osan laittomassa kansainvälisessä kaupassa liikkuvasta norsunluusta maailmanlaajuisesti. Tämä ilmenee CITES-osapuolten ETIS:lle toimittamista tiedoista, joiden mukaan maailmanlaajuisesti selvästi suurin osa takavarikoidusta norsunluusta on käsittelemättömä norsunluuta. Käsittelemättömän norsunluu on pääasiassa syöksyhampaita, joiden erottaminen toisistaan on vaikeaa. Riski, että käsittelemättömän norsunluun laillista jälleenvientiä käytetään naamioimaan laittoman käsittelemättömän norsunluun laitonta kauppaa, on suurempi kuin käsitellyn norsunluun kohdalla, huolimatta siitä, että ainoastaan merkityillä laillisilla syöksyhampailla voidaan käydä kauppaa.

Keskeyttämällä käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiä EU:sta varmistetaan, ettei laillista alkuperää olevia syöksyhampaita sekoiteta laittomaan norsunluuhun, ja autetaan kohdemaita toteuttamaan toimia norsunluun kysynnän vähentämiseksi, mikä on tärkeä vaihe vastustettaessa norsunluun laitonta kauppaa ja räjähdysmäisesti kasvanutta norsujen salametsästystä.

Komissio suosittaa, että nykyisessä tilanteessa, ennalta varautumisen periaate huomioon ottaen ja päinvastaisen luotettavan tieteellisen näytön puuttuessa jäsenvaltioiden olisi katsottava, että norsujen suojeluun liittyy vakavia tekijöitä, joiden vuoksi käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiin ei ole syytä myöntää todistuksia.

Tämän vuoksi komissio suosittaa asetuksen (EY) N:o 338/97 mukaisesti, että tilapäisenä toimenpiteenä ja 1. heinäkuuta 2017 alkaen jäsenvaltiot eivät saisi myöntää käsittelemättömä norsunluuta koskevia jälleenvientitodistuksia lukuun ottamatta poikkeustapauksia, joissa asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että esine

1. on osa kulttuuriesineiden todellista vaihtoa hyvämaineisten laitosten (esim. museoiden) välillä;
2. on perintökalleus, joka kulkee mukana perheen muuttaessa;
3. siirretään täytäntöönpanoon liittyvää, tieteellistä tai kasvatuksellista tarkoitusta varten.

Kaikissa edellä mainituissa poikkeustapauksissa suositetaan, että hallintoviranomaiset noudattavat tässä asiakirjassa esitettyjä ohjeita, jotka koskevat soveltuvan näytön hankkimista esineiden laillisesta alkuperästä (tämän asiakirjan liite I), merkintää (liite II) ja tapauksen mukaan koordinoitua muiden jäsenvaltioiden sekä kolmansien maiden kanssa (iii alajakso).

ii) Käsitellyn norsunluun jälleenvientiä koskevat ohjeet

Toisin kuin käsittelemättömän norsunluu, käsitelty norsunluu käsittää monenlaisia esineitä. Niihin kuuluu esineitä, joilla on käyty kauppaa vuosikymmenten ajan (esimerkiksi soittimia ja antiikkiesineitä), eikä ole selvää, vaikuttaisiko niiden jälleenviennin täydellinen keskeyttäminen konkreettisella tavalla norsunluun laitonta kansainvälistä kauppaa vähentävästi. Kun otetaan huomioon käsitellyn norsunluun EU:sta suuntautuvan jälleenviennin kasvu viime vuosina, on kuitenkin tarpeen tehostaa nykyisten sääntöjen täytäntöönpanon valvontaa.

Kaikissa tapauksissa EU:n jäsenvaltioiden on tarkastettava käsitellyn norsunluun jälleenvientiin liittyvät hakemukset hyvin huolellisesti varmistuakseen siitä, että ne antavat asiaankuuluvat asiakirjat ainoastaan silloin, kun EU:n lainsäädäntöön perustuvat, norsunluun laillisen alkuperän takaavat edellytykset täyttyvät. Sellaisten norsunluutuotteiden viennin estämiseksi, jotka eivät täytä vaadittuja edellytyksiä, suositetaan kyseisten jälleenvientitodistusten myöntämisedellytysten tiukkaa tulkintaa.

⁽¹⁾ Suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot käyttävät CITES-päätöslauselmaan Conf. 10.10 (Rev. CoP17) sisältyvää käsittelemättömän norsunluun määritelmää, jonka mukaan

- a) termi 'käsittelemättömän norsunluu' kattaa kaikki kokonaiset norsujen syöksyhampaat, kiillotetut tai kiillottamattomat ja missä tahansa muodossa olevat, ja kaikki norsunluusta leikatut palat, kiillotetut tai kiillottamattomat ja millä tahansa tavalla alkuperäisestä muodostaan muutetut, lukuun ottamatta 'käsiteltyä norsunluuta'; sekä
- b) ilmaisun 'käsitelty norsunluu' on tulkittava tarkoittavan norsunluuta, joka on kokonaan tai osittain veistetty, muotoiltu tai prosessoitu, mutta ei kuitenkaan kokonaisia syöksyhampaita missään muodossa, paitsi jos koko pinta on veistetty.

Jotta voitaisiin arvioida edellytyksiä kyseisen kaupan sallimiseksi, suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat ohjeita, jotka koskevat ”näyttöä laillisesta hankinnasta” (tämän asiakirjan liitteessä I) ja ”merkintää, rekisteröintiä ja muita vaatimuksia todistusten myöntämisen yhteydessä” (liitteessä II).

On erityisen tärkeää, että jälleenvientitodistuksen hakija osoittaa, että esineet on hankittu ennen kuin niihin alettiin soveltaa CITES-määräyksiä. Mikäli hakija ei voi toimittaa tästä näyttöä, todistusta ei pitäisi myöntää.

Jos todistus myönnetään, siinä olisi kuvattava kyseessä oleva esine niin yksityiskohtaisesti, että todistusta voidaan käyttää vain sitä varten. Tämän lisäksi ja lainsäädännön salliessa jäsenvaltiot voivat harkita hakijan ja, jos mahdollista, ostajan henkilöllisyyden vertailemista, tarkastamista ja kirjaamista (esim. säilyttämällä kopio henkilöasiakirjoista).

iii) Koordinointi EU:n jäsenvaltioiden sisällä ja välillä sekä kolmansien maiden kanssa

Suositaan, että silloin kun alueelliset tai paikalliset CITES-hallintoviranomaiset vastaavat CITES-asiakirjojen myöntämisestä, jäsenvaltiot varmistavat, että alueelliset viranomaiset ilmoittavat CITES:n keskushallintoviranomaiselle kaikista jälleenvientitodistusta tai EU:n sisäistä todistusta varten jätetyistä hakemuksista. Näin voitaisiin taata laillisen hankinnan asianmukainen ja koordinoitu todentaminen sekä hakemusten yhdenmukainen arviointi. Tämän tueksi voitaisiin perustaa kansallisia tietokantoja asiaankuuluvien tietojen säilyttämistä varten.

Jos EU:n jäsenvaltion myöntämä EU:n sisäisen kaupan todistus esitetään näyttönä laillisesta hankinnasta jälleenvientitodistusta koskevaa hakemusta varten, EU:n sisäisen kaupan todistuksen myöntänyttä jäsenvaltiota olisi kuultava kyseisen todistuksen pätevydestä. Tätä olisi sovellettava kaikkiin norsunluuta koskeviin hakemuksiin mutta erityisesti, kun on kyse käsittelemätöntä norsunluuta olevista esineistä.

Voidaan myös soveltaa lisärajoituksia tai -tarkastuksia, jos jälleenvienti suuntautuu tiettyyn sellaiseen maahan / tietylle sellaiselle alueelle, joka on ottanut norsunluun kaupassa käyttöön tiukempia maan/alueen sisäisiä toimenpiteitä (kuten Manner-Kiina, Hongkongin erityishallintoalue ja Yhdysvallat). Ennen jälleenvientitodistusten myöntämistä norsunluulle asianomaisen jäsenvaltion olisi ilmoitettava asiasta määräämaan CITES-viranomaisille, jotta määräämaa voi tarkistaa, että kyseessä olevan esineen tuonti on voimassa olevien määräysten mukainen.

4. Ohjeet EU:n sisäistä norsunluun kauppaa koskevan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa varten

Suositaan, että EU:n jäsenvaltiot noudattavat jäljempänä esitettyjä, EU:n jäsenvaltioiden parhaisiin käytänteisiin perustuvia ohjeita arvioidessaan EU:n sisäisen norsunluukaupan todistuksia koskevia hakemuksia ja tulkitessaan norsunluuta olevien esineeksi muokattujen yksilöiden EU:n sisäistä kauppaa koskevia EU:n lainsäädännön säännöksiä.

Sen jälkeen, kun norsunluun kansainvälisen kaupan kieltämistä koskeva CITES:n päätös tehtiin vuonna 1989, norsunluun kysyntä Euroopassa on vähentynyt huomattavasti. EU:n jäsenvaltioita ei ole CITES-sopimuksen puitteissa määritelty laitonta alkuperää olevan norsunluun tärkeiksi kohdemarkkinoiksi. Suurin osa EU:n sisäisestä kaupasta koskee norsunluuta olevia antiikkiesineitä. EU:ssa on kuitenkin ollut norsunluutuotteiden laittomaan kauppaan liittyviä tapauksia. Jäsenvaltioilla on myös erilaisia toimintatapoja niiden käsitellessä hakemuksia, jotka koskevat norsunluuesineiden kaupalliseen käyttöön EU:ssa liittyviä todistuksia tai norsunluuta olevia esineeksi muokattuja yksilöitä koskevassa EU:n sisäisessä kaupassa käytettäviä todistuksia. EU:n vastuulla on varmistaa, että norsunluun kaupallinen käyttö EU:ssa on tiukasti valvottua ja säänneltyä, CITES-päätöslauselman 10.10 (Rev. CoP17) ja asetuksen (EY) N:o 338/97 mukaisesti. Sen vuoksi EU:n sisäisessä norsunluutuotteiden kaupassa tarvitaan hakemusten osalta suurempaa valppautta ja lisää tarkastuksia. Niillä varmistetaan myös esineeksi muokattuja yksilöitä koskevan EU:n sisäisen kaupan laillisuutta.

Tässä yhteydessä ja ottaen huomioon, että tapauksissa sovelletaan eri järjestelmää, suositetaan, että jäsenvaltiot noudattavat seuraavissa kahdessa tapauksessa niitä varten erikseen annettuja ohjeita:

- EU:n sisäinen norsunluutuotteiden kauppa (i kohta);
- EU:n sisäisen, esineeksi muokattujen yksilöiden kaupan yksittäistapaukset (ii kohta).

i) EU:n sisäistä norsunluutuotteiden kauppaa koskevat ohjeet

Liitteessä A lueteltujen lajien yksilöiden EU:n sisäinen kauppa on yleisesti kiellettyä asetuksen (EY) N:o 338/97 8 artiklan 1 kohdan nojalla. Kyseisen 8 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille sallitaan poikkeaminen tästä kiellosta, jos tietyt edellytykset (a–h alakohta) täyttyvät. Kuitenkin 8 artiklan 3 kohdassa käytetystä muotoilusta ”voidaan” käy selvästi ilmi, ettei jäsenvaltioilla ole velvollisuutta myöntää todistusta EU:n sisäistä kauppaa varten, vaikka edellytykset täytyisivät (paitsi jos sitä muuten edellytetään unionin lainsäädännön perusteella, esimerkiksi suhteellisuusperiaatteen soveltamiseksi). Päätäessään todistuksen myöntämisestä viranomaisen on käytettävä harkintavaltaansa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Näin ollen 8 artiklan 3 kohtaa ei voida tulkita niin, että hakijalla olisi oikeus saada todistus EU:n sisäistä kauppaa varten, vaikka jokin a–h alakohdassa säädetystä edellytyksistä täyttyisi. Lisäksi 8 artiklan 3 kohtaan sovelletaan ennalta varautumisen periaatetta ja, kuten edellä on todettu, on sen vuoksi hakijan tehtävä osoittaa liiketoimen oikeutus ja yhdenmukaisuus asetuksen (EY) N:o 338/97 tavoitteiden kanssa.

Saadessaan 8 artiklan 3 kohdan mukaisen hakemuksen EU:ssa tapahtuvaa norsunluun kaupallista käyttöä varten jäsenvaltiolla on unionin lainsäädännön perusteella oikeus kieltäytyä myöntämästä todistusta, vaikka jokin a–h alakohdassa esitetyistä edellytyksistä täyttyisi, mikäli kieltäytyminen sopii yhteen suhteellisuusperiaatteen kanssa (eli kieltäytyminen on tarkoituksenmukaista luonnonvaraisten eläinten tai kasvien suojelemiseksi tai niiden säilymisen takaamiseksi eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tarkoituksen saavuttamiseksi). Komissio ja toimivaltaisten CITES-hallintoviranomaisten asiantuntijaryhmä katsovat, että näin on silloin, kun hakija ei ole kiistattomasti osoittanut liiketoimen oikeutusta eikä sen yhdenmukaisuutta asetuksen (EY) N:o 338/97 tavoitteiden kanssa.

Jäsenvaltioilla on velvollisuus olla myöntämättä todistuksia, jotka voisivat helpottaa mitä tahansa laitonta toimintaa, ja niiden tulisi sen vuoksi käsitellä kyseisiä EU:n sisäistä kauppaa koskevia hakemuksia siten, että tällainen riski minimoidaan mahdollisimman pitkälle. Suositetaan, että jäsenvaltiot käsittelevät EU:n sisäisen kaupan todistuksiin liittyviä hakemuksia äärimmäistä tarkkuutta noudattaen ja tulkitsevat todistusten myöntämisedellytyksiä tiukasti, etenkin jos kyse on käsittelemättömästä norsunluusta.

Tätä varten suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat ohjeita, jotka koskevat ”näyttöä laillisesta hankinnasta” (tämän asiakirjan liitteessä I) ja ”merkintää, rekisteröintiä ja muita vaatimuksia todistusten myöntämisen yhteydessä” (liitteessä II).

Keskeistä on asetuksen 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan (yksilöt, jotka on ”hankittu tai tuotu ennen yleissopimuksen liitteessä I, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3626/82 liitteessä C 1 tai tämän asetuksen liitteessä A lueteltuja lajeja koskevien määräysten voimaantuloa”) mukaisesti se, että on EU:n sisäisen kaupan todistuksen hakijan tehtävä osoittaa, että afrikannorsusyksilöt on hankittu tai tuotu EU:hun ennen 18. tammikuuta 1990 ja aasiannorsusyksilöt on hankittu tai tuotu EU:hun ennen 1. heinäkuuta 1975. Mikäli hakija ei voi toimittaa tästä näyttöä, todistusta ei pitäisi myöntää.

Jos todistus myönnetään, siinä olisi kuvattava kyseessä oleva esine niin yksityiskohtaisesti, että on selvää, että todistusta voidaan käyttää vain asianomaisen esineen yhteydessä – tämä on erityisen tärkeää käsittelemättömällä norsunluulla, jolla on todennäköisesti vain vähän yksilöiviä piirteitä. Tämän lisäksi ja lainsäädännön (!) niin sallissa jäsenvaltiot voivat tarkastaa hakijan ja ostajan henkilöllisyyden vertailemista, tarkastamista ja kirjaamista (esim. säilyttämällä kopio henkilöasiakirjoista). Käsittelemättömän norsunluun EU:n sisäistä kauppaa varten voitaisiin myös asettaa vaatimus, jonka mukaan myyjän on ilmoitettava ostajan henkilöllisyys viranomaisille.

Tehtäessä 8 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla hakemuksia EU:n sisäistä norsunluukauppaa varten jäsenvaltioille muistutetaan, että koska norsunluun tuonti (henkilökohtaisina tavaroina, erityisesti metsästysmuistoina) on mahdollista ainoastaan muita kuin kaupallisia tarkoituksia varten, niiden omistajille ei voida myöntää todistusta kaupalliseen tarkoitukseen unionin sisällä 8 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella.

ii) Ohjeet norsunluuta olevien, esineeksi muokattujen yksilöiden EU:n sisäistä kauppaa varten

EU:n asetukseen sisältyy säännöksiä, joilla säännellään ”yli viisikymmentä vuotta aikaisemmin hankittujen esineeksi muokattujen yksilöiden” EU:n sisäistä kauppaa. Ne määritellään asetuksen (EY) N:o 338/97 2 artiklan w alakohdassa ”yksilöiksi, joita on huomattavasti muutettu siitä, minkälaisia ne luonnontilassa ovat olleet, ja joista on tehty koruja, koriste-, taide- tai käyttöesineitä tai soittimia yli viisikymmentä vuotta ennen tämän asetuksen voimaantuloa, eli ennen 3. maaliskuuta 1947, ja jotka on kyseisen jäsenvaltion hallintoviranomaisen suostumuksella hankittu tässä muodossa. Tällaisia yksilöitä pidetään esineiksi muokattuina vain, jos ne kuuluvat selvästi johonkin edellä mainittuun luokkaan ja jos niitä voidaan käyttää tarkoitukseensa ilman enempää veistämistä, työstämistä tai muokkaamista.” ”Esineeksi muokatuista yksilöistä”, sellaisina kuin ne määritellään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevissa EU:n asetuksissa, käytetään myös usein nimitystä ”antiikkiesineet”. On kuitenkin tärkeää huomata, että ennen vuotta 1947 hankitut antiikkiesineet, joita ei ole huomattavasti muutettu siitä, minkälaisia ne luonnontilassa ovat olleet, eivät vastaa asetuksen (EY) N:o 338/97 mukaista ”esineeksi muokattujen yksilöiden” määritelmää.

(!) Erityisesti henkilötietojen suoja koskeva lainsäädäntö.

”Esineeksi muokattujen yksilöiden” kaupallista käyttöä EU:ssa säännellään asetuksen (EY) N:o 338/97 8 artiklan 3 kohdan b alakohdalla ja komission asetuksen (EY) N:o 865/2006 62 artiklan 3 kohdalla. Jos esine täyttää neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 2 artiklan w alakohdassa esitetyt edellytykset, jolloin sitä voidaan pitää esineeksi muokattuna yksilönä, sen kaupalliseen käyttöön EU:ssa ei tarvita todistusta.

Varmistaakseen ”esineeksi muokatun yksilön” määritelmän yhteisen tulkinnan kaikkialla EU:n jäsenvaltioissa Euroopan komissio on laatinut yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa asiasta sisäiset ohjeet⁽¹⁾. Kyseisissä ohjeissa, jotka eivät koske erityisesti norsunluuta, tarkastellaan muun muassa sitä, mikä on hyväksyttävä näyttö siitä, että esine on hankittu ennen 3. maaliskuuta 1947, tyypillisiä esimerkkejä määritelmän ”huomattavasti muutettu siitä, minkälainen se luonnon-tilassa on ollut” mukaisista ja luokkiin ”korut”, ”koriste-esineet” jne. kuuluvista esineistä, sekä esineiden kunnostamista ja uudelleenmuokkausta.

Yleisesti ottaen suositetaan, että jäsenvaltiot tulkitsevat esineeksi muokattujen yksilöiden määritelmää suppeasti, seuraavia vaiheita noudattaen:

- esineen omistajan, joka haluaa myydä sen, on ensin osoitettava, että se hankittiin ”50 vuotta ennen asetuksen (EY) N:o 338/97 voimaantuloa” eli ennen 3. maaliskuuta 1947;
- toiseksi se, että norsun syöksyhammas on vain kiinnitetty seinätauluun, kilpeen tai muuntyyppiseen perustaan ilman, että sen luonnollista tilaa on mitenkään muuten muokattu, ei saisi olla riittävä peruste pitää tuotetta asetuksen (EY) N:o 338/97 2 artiklan w alakohdan mukaisena ”esineeksi muokattuna yksilönä”;
- kolmanneksi 2 artiklan w alakohdan mukaista vaatimusta, jonka mukaan yksilöitä on muutettu siten, että niistä on tehty koruja, koriste-, taide- tai käyttöesineitä tai soittimia, olisi myös tulkittava tiukasti ja perusteellisesti, koska vaikuttaa siltä, että joissakin viimeaikaisissa tapauksissa muokkauksen taiteellinen luonne (kuten taide- tai käyttöesineen merkittävä veistäminen, kaivertaminen, lisääminen tai liittäminen) ei ollut selvä, ja tällöin 2 artiklan w alakohdassa esitetyt edellytykset eivät täytyneet;
- lisäohjeita käsitteen tulkinnasta olisi katsottava ”esineeksi muokattuja yksilöitä” koskevasta Euroopan komission laatimasta ohjeasiakirjasta.

Lisäksi, vaikka EU:n sisällä käytävässä ”esineeksi muokattujen yksilöiden” kaupassa ei vaadita EU:n sisäisiä todistuksia, suositetaan, että jäsenvaltiot seuraavat antiikkisen norsunluun kotimarkkinoitaan tehden myös säännöllisiä tarkastuksia nähdäkseen, esittävätkö kauppiat näyttöä myytävänä olevan antiikkisen norsunluun iästä ja/tai alkuperästä, sekä harkitsevat sitä, että kauppiat veloitettaisiin ilmoittamaan myytävänä olevien antiikkisten norsunluuesineiden ikä ja alkuperä verkkosivustoilla sekä myyntipöydillä ja liikkeissä.

Lopuksi on syytä huomata, että ”esineeksi muokattujen yksilöiden” jälleenvienti EU:sta edellyttää asetuksen (EY) N:o 338/97 5 artiklan 6 kohdan i alakohdan mukaisesti jälleenvientitodistuksen myöntämistä. Suositetaan, että jäsenvaltiot käyttävät 3 jakson i kohdassa olevia ohjeita arvioidessaan kyseisten esineiden jälleenvientitodistuksia koskevia hakemuksia.

⁽¹⁾ Ks. C(2017) 3108.

LIITE I

Näyttö laillisesta hankinnasta*Yleiset näkökohdat*

Sekä jälleenvientitodistusten että EU:n sisäisen kaupan todistusten yhteydessä on hakijan velvollisuus osoittaa EU:n asianomaisen jäsenvaltion CITES-viranomaista tyydyttävällä tavalla, että asiakirjojen myöntämisedellytykset täyttyvät ja erityisesti se, että norsunluuesineet on hankittu laillisesti ⁽¹⁾.

Koska jälleenvientitodistuksia ja EU:n sisäisen kaupan todistuksia koskevat hakemukset saattavat erota toisistaan huomattavasti (norsunluun ensimmäisen hankinnan olosuhteet, jälleenviennin/kaupan kohteena oleva määrä, ilmoitettu esineiden alkuperä/ikä), jäsenvaltioiden on yleensä arvioitava hakijan toimittama näyttö tapauskohtaisesti.

Vaikka onkin selvää, että hankinnan laillisuus on osoitettava kaikissa tapauksissa, jäsenvaltioiden olisi harkittava riskeihin perustuvan lähestymistavan käyttöä arvioidessaan hakemuksia norsunluun jälleenvientiä / EU:n sisäistä norsunluukauppaa varten. Liiketoimet voivat edellyttää eriasteista valvontaa riippuen jälleenviennin/kaupan kohteena olevan norsunluun määrästä, norsunluun muodosta (esim. antiikkinen, käsitelty tai käsittelemätön), norsunluun ensimmäisen hankinnan olosuhteista (esim. osana kaupallista liiketoimintaa tai lahjana tai perintönä) ja ensimmäisen hankinnan ajankohdasta. Jäsenvaltioiden on käytettävä arvostelukykyään, kun ne päättävät liiketoimen luonteen perusteella, minkälaista ja paljonko näyttöä hakemuksen tueksi tarvitaan.

Jäsenvaltioiden olisi valvottava hyvin tarkasti EU:n sisäiseen käsittelemättömän norsunluun kauppaan liittyviä liiketoimia, esimerkiksi kun on kyse käsittelemättömiä syöksyhampaita tai suuria käsittelemättömän norsunluun kappaleita koskevista hakemuksista ja erityisesti, jos hakemus koskee useampaa kuin yhtä kokonaista syöksyhammasta/esinettä. Jäsenvaltiot voivat myös harkita soveltavansa tiukkaa valvontaa EU:n sisäisen kaupan todistuksiin liittyville hakemuksille silloin kun käsittelemättömän norsunluun hankinnasta ei ole kulunut kovin paljon aikaa tai se on jonkin liiketoimen osa (toisin kuin lahja tai perintö).

On tärkeää todeta, että laillista alkuperää koskevan todisteen tyyppi riippuu hankintatavasta. Esimerkkejä:

- jos hakija on itse tuonut norsunluuesineen maahan ennen yleissopimuksen voimaantuloa, hakijan voidaan edellyttää osoittavan, että hän on asunut tai työskennellyt vientimaassa. Vanhat valokuvat, sopimukset, syntymätodistus, väestörekisteriote tai oma tai perheenjäsenen vakuutus voidaan hyväksyä todisteeksi siitä, että hakija on asunut ulkomailla. Hakijan on myös osoitettava, että norsunluuesine on hankittu / tuotu EU:hun laillisesti (ks. todistetyypit jäljempänä);
- jos norsunluuesine on hankittu EU:ssa, hakijan on osoitettava, että se on hankittu laillisesti tai että se täyttää ennen vuotta 1947 esineeksi muokattua yksilöä koskevat vaatimukset (ks. todistetyypit jäljempänä).

Todistetyypit

Jälleenvientitodistuksia ja EU:n sisäisen kaupan todistuksia koskevien hakemusten tukena olisi käytettävä yleensä ensisijaisesti seuraavia todisteita:

- alkuperäinen CITES-tuontilupa, jonka on hakijalle myöntänyt ja vahvistanut tulli, tai alkuperäiset tuontiasiakirjat (esim. tulliasiakirjat). Asiakirjat olisi tarkastettava mahdollisuuksien mukaan vertaamalla niitä asiaankuuluvissa tietokannoissa oleviin tietoihin (esim. kansalliset tullitietokannat, myönnettyjä CITES-lupia koskevat tietokannat);
- EU:n sisäisen kaupan todistus. Tällaisessa tapauksessa olisi kuultava todistuksen myöntänyttä EU:n jäsenvaltiota todistuksen pätevyyden tarkistamiseksi. Jos EU:n sisäisen kaupan todistuksessa ilmoitetut tiedot ovat epäselviä tai jos on epäilyjä tai huolenaiheita todistuksen pätevyydestä tai norsunluun laillisuudesta, hakijalta ja/tai todistuksen myöntäneeltä viranomaiselta olisi pyydettävä lisätietoja. Lisätodisteita voidaan pyytää, jos esimerkiksi todistuksesta puuttuvat tunnustuselementit (esim. valokuvat, yksityiskohtainen kuvaus, syöksyhampaan pituus- ja painotiedot) tai jos se on erityisen vanha. Jäsenvaltiot voivat pyytää mitä tahansa todisteita, jotka antavat esineestä ja sen taustasta sellaista tietoa, jota ei vielä mainita EU:n sisäisen kaupan todistuksessa. Myös kuittia tai luovutuskirjaa voidaan pyytää, erityisesti jos todistus on liiketoimikohtainen, sen osoittamiseksi, että nykyinen omistaja on hankkinut esineen suoraan todistuksen haltijalta;

⁽¹⁾ Ks. jälleenvientitodistusten osalta asetuksen (EY) N:o 338/97 5 artiklan 3 ja 6 kohta ja EU:n sisäisen kaupan todistusten osalta asetuksen (EY) N:o 338/97 8 artiklan 3 kohta yhdessä asetuksen (EY) N:o 865/2006 59 artiklan kanssa.

- radiohiiliajoituksen/isotooppianalyysin tulokset yksilön iän (siis alkuperän) määrittämiseksi ⁽¹⁾, pitäen mielessä, ettei iänmääritys sinällään riitä todisteeksi hankinnan laillisuudesta;
- asiantuntijalausunto, tunnustetun riippumattoman asiantuntija tekemän iänmäärityksen muodossa. Hän voi olla esimerkiksi yliopistoon tai tutkimuslaitokseen liittyvä henkilö, tuomioistuinta lähellä oleva tai oikeudellisella prosessilla hyväksytty neuvonantaja tai hyväksytty tai tunnustettu asiantuntija ⁽²⁾. Asiantuntijalausunnot voidaan katsoa riittäväksi todisteeksi sekä käsitellyn että käsittelemättömän norsunluun tapauksessa (esim. jos rikosteknistä analyysiä ei voida käyttää). Antiikkisen käsitellyn norsunluun iänmääritys voidaan tehdä veistotyölin ja työstötekniikoiden perusteella.

Jos edellä kuvattuja todisteita ei ole saatavilla, hakijaa olisi pyydetävä esittämään yhdistelmä muuntyyppisiä todisteita hankinnan laillisuuden osoittamiseksi (ks. muunlaiset todisteet jäljempänä). Jäsenvaltioiden olisi pyydetävä hakijaa toimittamaan mahdollisimman monentyyppisiä todisteita hakemuksensa tueksi. Kuten edellä kohdassa Yleiset näkökohdat todettiin, tyydyttävän näytön hankinnasta antavien todisteiden määrä ja tyyppi riippuvat hakemuksen luonteesta ja hakemukseen liittyvistä riskeistä. Jos EU:n sisäisen kaupan todistukseen liittyvä hakemus koskee käsittelemättömän norsunluun kaupallisia määriä, jäsenvaltioiden olisi harkittava, että ne hyväksyvät ainoastaan edellä kolmessa ensimmäisessä luettelamakohdassa mainitut todisteet.

Muunlaisiin todisteisiin, jotka voivat muodostaa tyydyttävän näytön laillisesta hankinnasta, sisältyvät seuraavat (mieluiten niiden yhdistelmänä):

- alkuperäinen vientimaan antama CITES-vientilupa tai alkuperäinen vientiasiakirja (esim. tulliasiakirja). Asiakirjat olisi tarkastettava mahdollisuuksien mukaan vertaamalla niitä asiaankuuluvissa tietokannoissa oleviin tietoihin;
- norsunluuta sisältävien ”esineeksi muokattujen yksilöiden” tapauksessa hyväksytyn/tunnustetun asiantuntijan antama asiakirja;
- kuitti tai lasku, lahjakirja tai perintöasiakirja kuten testamentti;
- vanhat valokuvat norsunluuesineestä (valokuvista käytävä ilmi päiväys, tunnistettavissa oleva henkilö, lähtöpaikka), vanha metsästyslupa (tai muu metsästyksen liittyvä asiakirja), vakuutusasiakirjat, kirjeet, vanhat julkiset asiakirjat (kuten lehtiartikkelit tai muut alkuperäiset raportit tai julkaisut, joista ilmenee esineen alkuperä);
- muut lisätodisteet, jotka tukevat selvitystä laillisesta hankinnasta, kuten todiste esineen hankkineen henkilön työpalvelusta (esim. Afrikassa) tai kopiot passin leimoista;
- todistajanlausunto tai valahtoinen vakuutus tai omistajan allekirjoittama vakuutus. Jäsenvaltiot voivat harkita pyytävänä hakijaa toimittamaan myönnettävän todistuksen tueksi valahtoisen vakuutuksen, jossa todetaan hänen olevan tietoinen väärän ilmoituksen seurauksista. Todistajanlausunnon ja valahtoisen vakuutuksen tueksi olisi vielä esitettävä muita todisteita, kuten valokuvia tai kuitteja tai laskuja;
- esineeksi muokattujen yksilöiden tai EU:ssa valmistettujen soittimien osalta valmistajan tai asiantuntijan vahvistus siitä, että soitin on valmistettu jonkin EU:n jäsenvaltion alueella ennen asianomaisen CITES-luettelon päiväystä.

Jos niiden todisteiden valossa, jotka hakija on toimittanut jälleenvientitodistusta tai EU:n sisäisen kaupan todistusta koskevan hakemuksen tueksi, on vielä jäljellä epäilyjä kyseessä olevan norsunluun laillisesta hankinnasta, jäsenvaltioiden olisi harkittava riippumattoman asiantuntijan kuulemista tai rikosteknisen analyysin vaatimista esineen iän varmentamiseksi; kustannusten olisi tultava hakijan maksettaviksi.

⁽¹⁾ UNODC:n ohjeissa norsunluuta koskevan näytteenoton ja laboratorioanalyysin menetelmistä ja menettelyistä esitetään katsaus käytävissä olevista laboratoriotesteistä sekä annetaan ohjeet testausta varten tehtävään näytteenottoon mukaan luettuna luettelo norsunluunäytteiden otossa tarvittavista välineistä ja materiaaleista (ks. UNODC. (2014) Guidelines on Methods and Procedures for Ivory Sampling and Laboratory Analysis. United Nations, New York, erityisesti 14.2.2 Isotopes (sivu 30 ja sitä seuraavat sivut sekä sivu 46); https://www.unodc.org/documents/Wildlife/Guidelines_Ivory.pdf).
Ks. myös www.ivoryid.org.

⁽²⁾ Jos käytetään huutokaupanpitäjältä saatua asiantuntijalausuntoa, saattaa syntyä eturistiriita, mikä on otettava huomioon asianmukaisesti.

LIITE II

Merkintä, rekisteröinti ja muut vaatimukset todistusten myöntämisen yhteydessä

Norsunluutuotteiden pysyvä merkintä ei ole EU:n lainsäädännön mukaan pakollinen ennen kuin EU:n sisäisen kaupan todistus on myönnetty, mutta sitä käytetään jo joissakin jäsenvaltioissa. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot voivat myöntää joillekin norsunluutuotteille tuontilupia ja jälleenvientitodistuksia vain, jos tuotteet on merkitty (ks. asetuksen (EY) N:o 865/2006 64 artiklan 1 kohdan d alakohta ja 65 artiklan 1 kohta), ja myös CITES-päätöslauselmassa 10.10 (Rev. CoP 17) kannustetaan merkitsemään kaikenkokoiset kokonaiset syöksyhampaat sekä norsunluusta leikatut palat, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman.

Tässä yhteydessä suositetaan, että jäsenvaltiot harkitsevat pysyvää merkintää i) kaikenkokoisille kokonaisille syöksyhampaille, sekä ii) norsunluusta leikatuille paloille, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman. Merkintä mahdollistaa todistuksen yhdistämisen asianomaiseen norsunluutuotteeseen ja parantaa jäljitettävyyttä järjestelmän sisällä.

Merkintä suositetaan toteutettavaksi CITES-päätöslauselman 10.10 (Rev. CoP 17) mukaisesti: kaikenkokoiset kokonaiset syöksyhampaat sekä norsunluusta leikatut palat, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman, merkitään tarkastusleimalla, pysyvällä musteella tai muulla pysyvällä merkintätavalla käyttäen seuraavaa kaavaa: alkuperämaan kaksikirjaiminen ISO-koodi, vuoden kaksi viimeistä numeroa / järjestysnumero ao. vuonna / paino kilogrammoina (esim. KE 00/127/14). On tunnettua, että eri osapuolilla on erilaisia merkintäjärjestelmiä ja niillä voi olla eri tapoja ilmaista järjestysnumero ja vuosi (joka voi olla esimerkiksi rekisteröintivuosi tai talteenottovuosi), mutta kaikissa järjestelmissä kullakin merkityllä norsunluuesineellä on oltava ainutkertainen tunnistekoodi. Kokonaisissa syöksyhampaissa kyseinen koodi olisi sijoitettava tyveen (lip mark) ja korostettava kirkasvärillä.

Päätöslauselmassa mainitaan, että merkinnässä olisi ilmoitettava alkuperämaa. Jos kyseinen maa ei ole tiedossa silloin, kun merkintä tehdään EU:n jäsenvaltiossa, olisi käytettävä merkintämaan ISO-koodia. Jäsenvaltiot voivat pitää aiheellisena säätää, että norsunluun haltija tai omistaja vastaa pysyvän merkinnän kustannuksista.

Kun esine on merkitty pysyvästi, asianomainen koodi olisi tallennettava tulevien tarkistusten helpottamiseksi sähköiseen tietokantaan, johon olisi myös tallennettava todistuksen numero ja kaikki olennaiset tiedot kuten pituus, paino ja esineen status ennen CITES-sopimuksen voimaantuloa. Tiedot olisi rekisteröitävä kansallisella tasolla, jos mahdollista. Jos tiedot rekisteröidään alueellisella tai paikallisella tasolla, olisi käytössä oltava mekanismi tietojen jakamiseen (kansallisen) CITES-keskusviranomaisen kanssa tai sen valvonnassa. On suositeltavaa, että merkinnän jälkeen esine dokumentoidaan valokuvin ja että rekisteritietoja ja valokuvia säilytetään yhdessä.

Jäsenvaltiot ovat raportoineet EU:n sisäisen kaupan todistusten pätevyuden tarkastukseen liittyvistä ongelmista, joiden vuoksi esineiden (käsittelemättömien syöksyhampaiden) tunnistuksen vahvistaminen on vaikeaa. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi suositetaan, että jäsenvaltiot

- edellyttävät norsunluuesineiden (erityisesti käsittelemättömien kokonaisten syöksyhampaiden) dokumentointia valokuvin ja kansallisen järjestelmän niin salliessa varmistavat, että valokuvat liitetään asianomaiseen EU:n sisäisen kaupan todistukseen. Valokuvat olisi skannattava ja säilytettävä myönnettyä todistusta koskevien rekisteritietojen kanssa. Piirteitä, jotka voidaan dokumentoida (ja jotka auttaisivat tunnistuksessa), ovat tyypillinen väritys, halkeamat ja muut vauriot, syöksyhampaan kaarevuus ja syöksyhampaan tyvi (esim. sileä tai rikkonainen leikkausjalki). Valokuvat koko syöksyhampaasta ja sen tyvestä olisivat hyödyllisiä. Jos syöksyhampaassa on kaiverrus, mukaan olisi liitettävä valokuva, josta näkyy sen yksityiskohdat ja sijainti syöksyhampaassa. Valokuvat norsunluusta, jota varten on myönnetty todistus, ovat erityisen tärkeitä siinä tapauksessa, että norsunluuta ei ole merkitty;
- ilmoittavat todistuksessa tiedot siitä, kuinka norsunluuesineen paino ja pituus on mitattu, sekä ympärysmistä tyvikohdassa. Painon osalta olennaisia ovat tiedot siitä, milloin paino on määritetty (onko esine punnittu todistuksen myöntämisaikana vai onko käytetty vanhempia painotietoja) ja sisältääkö paino joitakin syöksyhampaaseen

liitettyjä esineitä (kuten tyven ympärillä oleva suojus tai kiinnike seinään kiinnittämistä varten), jotka on voitu poistaa myöhemmässä punnituksessa. Pituuden osalta olennaisia ovat tiedot siitä, onko ilmoitettu pituus sisä- vai ulkopituus ja onko se mitattu kärjestä tyveen (vai jostain muusta kohdasta);

- ilmoittavat sekä esineiden lukumäärän että painon (kg) (koska esineiden koko vaihtelee suuresti).
